

Bedankt voor het downloaden van 'Pedagoochelen met loose parts'.

Ik hoop dat je er direct mee aan de slag kunt en gaat ervaren hoeveel plezier en leermogelijkheden deze eenvoudige materialen jouw kind bieden.

Verveling is echt 100% verleden tijd! (vervelen is niet erg, heeft zelfs voordelen. Kom ik zo op terug;)

Wat je in deze starters-set vindt

Welkom & Inleiding

Waarom Loose Parts?

Over vervelen (en waarom dat juist goed is!)

Veiligheid voorop

Balans tussen kleine en grote risico's (Risky Play)

Dit is normaal spelgedrag!

Waar vind je Loose Parts materialen?

Leeftijdsinspiratie

Loose Parts voor Baby's & dreumesen (6 tot 24 maanden)

→ *Schattenmandjes*

→ *Veilige eerste materialen (lijst)*

Loose Parts voor Peuters (2-4 jaar)

→ *Materialen & speelinspiratie*

Loose Parts voor Kinderen vanaf 4 jaar

→ *Materialen & speelinspiratie*

Handige extra's

- *Seizoens Loose Parts Inspiratie*
- *Checklist: Is mijn Loose Parts aanbod veilig?*
- *Open Vragen Kaartjes: Stimuleer denken & taal*
- *Waar kun je wat vinden? (thuis-natuur-kringloop-hobby-hergebruik)*
- *Bonustip*

Wie ik ben en wat ik doe

Mijn naam is **Bianca Wegbrands**. Ik ben **opvoedcoach, trainer, intervisor** en **integratief kindertherapeut**.

Via **Pedagoochelen** ondersteun ik ouders **online** bij opvoedvragen — praktisch, herkenbaar en afgestemd op de leeftijd en ontwikkeling van hun kind.

OpvoedCoach-on-demand

Uniek in Nederland. 12 uur per dag, 7 dagen per week, 365 dagen per jaar jouw eigen opvoedcoach-on-demand. Ook bij jou thuis! Voo...

 pedagoochelen.nl

Intervisie voor ouders

Doe gratis mee met de intervisie-ouderbijeenkomsten van Het Pedagogisch Coach Huis. Speciaal voor ouders en opvoeders!

pedagogischcoachhuis.nl

Daarnaast bied ik vanuit **Het Pedagogisch Coach Huis online intervisie bijeenkomsten** via Microsoft Teams voor (aanstaande) ouders: een warme, veilige plek om ervaringen te delen en steviger in je ouderschap te staan.

Ik geloof dat **spel de meest natuurlijke vorm van leren is**. Wanneer een kind vrij mag ontdekken, groeit het in zelfvertrouwen, creativiteit en probleemoplossend denken. Daarom help ik ouders om spel te herkennen als een krachtig opvoedmiddel — gewoon thuis, zonder dat het ingewikkeld hoeft te zijn.

Waarom Loose Parts

Loose parts sluiten perfect aan bij de actuele ontwikkeling van jouw kind:

- **kinderen bepalen zelf het spel**
- **er is geen goed of fout**
- **het spel blijft oneindig vernieuwend**
- **kinderen oefenen ondertussen talloze vaardigheden**

Loose parts zijn losse materialen zonder vaste functie, die uitnodigen tot onderzoeken, combineren, bouwen, verzinnen en opnieuw proberen. Spelen met loose parts zorgt ervoor dat kinderen niet alleen plezier hebben, maar ook écht leren — elke keer weer.

Over vervelen (ja, dat is toch ook echt gezond!)

Veel ouders willen verveling graag voorkomen, maar **vervelen is juist enorm waardevol**.

Juist wanneer een kind even niets te doen heeft, leert het:

- ✓ **zelf op ideeën komen**
- ✓ **eigen spel opstarten**
- ✓ **creatief denken**
- ✓ **omgaan met frustratie en wachten**

En precies dan zijn loose parts dé uitkomst:

Ze geven geen kant-en-klaar antwoord → het kind **moet** zijn fantasie aanzetten. **(Fantasy on!)**

Hoe kun je Loose Parts aanbieden?

Simpel, laagdrempelig en thuis prima te doen:

- Leg **6–10 materialen** klaar in een mandje of bakje of lege doos (voor baby's noem ik dit: Schattenmandjes)
- Zet het op een plekje waar je kind zelf bij kan
- Laat je kind kiezen → **vrij spel**
- Wissel materialen na een paar dagen voor nieuwe spulletjes

Veiligheid voorop

Bij alle materialen die je kind gebruikt adviseer ik je zorgvuldig te letten op:

- **kleine onderdelen** voor kleintjes (vuistregel: niet door een wc-rol passen)
- **geen scherpe randen** of splinters
- toezicht tijdens spel
- natuurmaterialen **regelmatig controleren** op hygiëne

Zo blijft vrij spel **veilig én leerzaam** tegelijk.

Veel plezier met deze startersset!

Bianca Wegbrands

Trainer | Intervisor | Opvoedcoach | Integratief Kindertherapeut

Het Pedagogisch Coach Huis

✉ info@pedagogischcoachhuis.nl

🌐 www.pedagogischcoachhuis.nl

Pedagoochelen

✉ info@pedagoochelen.nl

🌐 www.pedagoochelen.nl

Waarom dit voor jou werkt

Je hoeft niks te kopen of te knutselen. Je hoeft alleen maar materiaal neer te leggen — en je kind doet de rest.

En bij momenten van “*ik verveel me...*” zijn loose parts juist dé oplossing: ze zetten fantasie en initiatief aan!

Wat zijn Loose Parts?

Loose parts zijn *losse, niet-voorgevormde materialen* die kinderen op ontelbaar veel manieren kunnen gebruiken in hun spel. Ze hebben geen vaste functie, waardoor een kind zelf bepaalt *wat* het is en *wat* het kan worden. Een dopje kan vandaag een wiel zijn en morgen een pannenkoek.

Loose parts:

- sturen het spel niet → het kind bepaalt
- hebben geen vast doel → het kind heeft volledige vrijheid
- kunnen op verschillende manieren gecombineerd worden
- vragen om creativiteit, probleemoplossing en fantasie

Ze nodigen uit om te ontdekken, veranderen, experimenteren en opnieuw te verzinnen.

Waarom heten ze “Loose Parts”?

De benaming komt uit de theorie van architect Simon Nicholson (1971). Zijn idee: Hoe meer variabelen (losse elementen) in een ruimte, hoe creatiever kinderen kunnen spelen.

Loose parts zijn dus letterlijk:

- los (apart, vrij te bewegen)
- parts (onderdelen die je kunt veranderen)

Ze maken het spel rijk en oneindig variabel.

Wat kenmerkt goede Loose Parts?

Een loose part is...

- ✓ Los, vrij verplaatsbaar
- ✓ Op verschillende manieren te gebruiken
- ✓ Combineerbaar met andere materialen
- ✓ Veranderbaar door het kind zelf
- ✓ Niet “af” → geen vaste uitkomst

Speelgoed doet iets — loose parts laten het kind iets doen.

Wat leren kinderen ermee?

Creativiteit

Bedenken wat het kan zijn

Probleemoplossend vermogen

"Hoe blijft dit staan?"

Motorische vaardigheden

Stapelen, sorteren, grijpen

Taal & sociaal spel

Plannen en onderhandelen

Wetenschappelijk denken

Testen, ontdekken, oorzaak-gevolg

- ➡ Loose parts geven vrijheid én uitdaging.
- ➡ Spel wordt vanzelf rijker en betekenisvoller.

Ontdekkend Spel: Schattenmandjes Baby's/dreumes (6-24 maanden) & Loose Parts

Een schattenmandje helpt baby's om te voelen, grijpen, horen, proeven, kijken en ontdekken.

Met eenvoudige, veilige materialen onderzoeken ze de wereld op hun eigen tempo. Zet het mandje op de grond en **laat je kind vrij ontdekken**. Jij bent erbij om op te letten — meespelen mag, maar **rustig je kind volgen** is ook goed.

Materialen (veilige keuzes)

- Zachte stoffen items: doekjes, (hydrofiel, kleine handdoekjes)
- Grote houten ringen zonder losse onderdelen
- Plastic of houten schakelringen
- Schone zachte (bad)spons
- Grote, onbreekbare bekken of bakjes
- Veilige kartonnen dozen (groot en klein) zonder scherpe randen
- Zachte stoffen ballen / sensory bal
- Babyspiegeltje van kunststof (geen glas)

➡ Alles moet groot genoeg zijn zodat de baby het niet in kan slikken

Wat leert je baby?

- Tastzin → zacht/hard, glad/ruw
- Motoriek → grijpen, vasthouden, wisselen van hand
- Oog-handcoördinatie
- Oorzaak & gevolg → wat gebeurt er als...?
- Geluiden ontdekken

Zo kun je het aanbieden

- Leg ± 6 verschillende materialen in een mandje (zacht hard, koud, warm, dik, dun..)
- Zet het mandje op de grond op een kleedje als je baby gaat spelen
- Baby kiest zelf → vrij spel
- Jij benoemt wat je ziet:
 - "Die is zwaar hè?"
 - "Luister, dat kraakt!"
- Na een paar dagen → wisselen voor nieuwe prikkels

Door met echte materialen te spelen:

- ✓ leert je kind hoe de wereld voelt en klinkt
 - ✓ ontwikkelen zintuigen zich volop
 - ✓ wordt het zich bewuster van zijn eigen lichaam
-

Loose Parts – Peuters (2-4 jaar)

Peuters krijgen steeds meer ideeën tijdens het spelen. Ze willen stapelen, sorteren en doen alsof. Loose parts geven hen daarvoor alle ruimte.

➔ Op de volgende pagina's vind je voorbeelden die perfect passen bij hun nieuwsgierigheid en ontwikkeling!

Materiaalvoorbeelden

Natuur

- Grote dennenappels
- Stenen (glad, niet te klein)
- Takken & stokjes
- Schelpen
- Grote bladeren

Recycle & huishouden

- WC-rollen
- Eierdozen
- Deksel & doppen
- Kartonnen dozen (groot en klein)
- Papieren tape
- Rietjes

Creatief

- Lintjes of stofstroken
- Pijpenragers
- Kurken
- Grote houten kralen (onder toezicht)

Activiteiten & speelmogelijkheden

- Sorteren & rijtjes maken
- Torens en bouwwerken
- Rollen & laten balanceren
- Verzinnen van fantasiepersonages
- Modderkeuken voor buiten → soep, taartjes, schatten vinden (met oude pannen en pollepels, borden, bakjes van bijvoorbeeld de kringloop)
- Patronen leggen, kleuren matchen

➔ Er zijn geen vaste regels → je kind is de bedenker!

Hulpmiddelen die het spel verrijken

- Muffinvormpjes of sorteerbakjes
- Lepels & schepjes
- Pincet (kunststof)
- Mandjes & schaaltes

→ Helpt de ontwikkeling van de fijne motoriek, focus & probleemoplossend denken

Voorbeeldvragen die jij als ouder kunt stellen aan je kind (goed voor de breinontwikkeling)

Gebruik open vragen om je kind denkprikkelers te geven:

- "Wat zou je nog meer kunnen gebruiken?"
- "Hoe maak je het hoger?"
- "Welke passen bij elkaar?"
- "Hoe blijft het staan?"
- "Wat hoor je als je schudt?"

Veiligheidsrichtlijnen

- Altijd toezicht houden
- Regelmatig controleren op slijtage of splinters
- Alleen grote onderdelen als het kind nog veel in de mond stopt
(vuistregel: moet niet door een wc-rol passen)
- Natuurmaterialen vooraf schoonmaken

Spelen is leren

Met eenvoudige materialen ontstaat rijk spel

→ Ontwikkeling, plezier & verwondering — elke dag opnieuw

Loose Parts voor buiten

Spelen met natuurlijke materialen buiten geeft kinderen de kans om de wereld **met hun hele lijf** te ontdekken: voelen, ruiken, bewegen, stapelen, rollen, verzamelen...

Baby's /dreumes (6-24 maanden)

Focus: voelen, grijpen, kijken, rollen, zwaartekracht ontdekken

Belangrijk: toezicht, *grote* materialen, schoonmaken indien nodig

Buitenmaterialen

- Grote dennenappels
- Zachte bladeren in verschillende vormen en maten
- Grote, ronde stenen (glad en schoon)
- Zand (voelen, knijpen, laten vallen)
- Water in een laag bakje
- Dikke takken / houtschijven / stapstenen
- Grote platte schelpen
- Grasplukken (onder toezicht)
- Grote kastanjes (**alleen onder goed toezicht!**)

Wat leren ze buiten?

- Verschil nat / droog (zand, bladeren)
- Warm / koud (stenen in schaduw en zon)
- Textuur: zacht, ruw, bobbelig
- Motoriek: pakken, vasthouden, laten vallen, rollen

Speeltips

- Een **voelpad** maken met verschillende materialen
- Emmertje met grote materialen om in/uit te halen
- Water + stenen → *waar gaan ze naartoe? (zinken)*
- Bladeren op de hand laten vallen → zwaartekracht ontdekken

Peuters (2-4 jaar)

Focus: bouwen, sorteren, fantasiespel, kracht & evenwicht

Meer uitdaging → richting experimenteren

Buitenmaterialen met speelmogelijkheden

- Stokken & takjes (verschillende lengtes)
- Houtschijven en boomschors
- Keien, stenen in verschillende maten
- Grote dennenappels, kastanjes
- Schelpen en zand
- Bloemblaadjes, zaden, gras
- Modder en water (mixen!)
- Dennennaalden/rietjes uit de natuur
- Boomstammen / dikke kortere takken om te balanceren

Wat leren ze buiten?

- Constructies maken: balans & zwaartekracht
- Sorteren: groot/klein, licht/zwaar
- Doen alsof: koken, bouwen, schatten zoeken
- Wetenschap: *wat verandert als...?*
 - nat zand vs. droog zand
 - modder soepeler met meer water etc.
- Sociale vaardigheden: samen plannen & maken

Speeltips

- **Mini-bouwplaats** (stokken, stenen, schors)
- **Modderkeuken** met dennenappels als “kruiden”
- **Schatten zoeken** → mandje voor verzamelen
- **Patronen leggen** → cirkels, lijnen
- **Waterbanen** maken met stokken & stenen

Veiligheid & hygiëne buiten

- Baby's: alleen **grote** onderdelen gebruiken
- Check op scherpe punten, rot hout of schimmel
- Geen giftige planten of zaden
- Materialen na regen checken op slijm & splinters
- Handjes wassen na afloop

Waarom buiten Loose Parts waardevol zijn

- ➔ Buiten is er **meer ruimte** om te slepen, rollen, gooien
- ➔ Materialen **veranderen door weer & seizoen**
- ➔ Meer **zintuigprikkel**s: wind, zon, geluiden

Kinderen onderzoeken **echte natuur** — elke dag anders

Loose Parts voor grotere kinderen (4-7 jaar en ouder)

Kinderen vanaf 4 jaar willen **bouwen, bedenken, creëren** en samen spelen. Loose parts helpen daarbij enorm!

Bouwen & Constructie

- Takken & stokken (verschillende lengtes)
- Houtschijven & boomschors
- Steentjes/keien in diverse maten
- Kartonnen dozen & kokers
- Elastieken, touw, klemmen

→ Helpt bij evenwicht, ruimtelijk inzicht & probleemoplossend denken

Creatief & Fantasiespel

- Linten, stofstroken, wol
- Kurken, dopjes & deksels
- Pijpenragers & rietjes
- Bloemblaadjes, schelpen, zaden

→ Worden munten in een winkel... draken-schilden... of ingrediënten voor soep!

Sorteren & Patronen

- Muffinvormpjes of sorteerbakjes
- Houten kralen (onder toezicht)
- Gekleurde knopen, stenen en stokjes

→ Stimuleert wiskundig denken, focus & plannen

Natuur & Buiten

- Water + stokken voor waterbanen bouwen
- Modderkeukenmateriaal (lepel, kommetjes, dennenappels)
- Gras, bladeren, dennennaalden

→ Elke dag anders door het weer — echte ontdekkingskracht!

Wat leren oudere kinderen hiermee?

- **Samenwerken & onderhandelen** tijdens bouwen
- **Testen, experimenteren & oorzaak-gevolg** onderzoeken
- **Grote motoriek**: sjouwen, rollen, stapelen
- **Veel taal & fantasie** in rollenspel
- **Doorzetten & plannen** als iets (nog) niet lukt

➡ *Het spel groeit mee met het kind — en blijft oneindig uitdagend!*

Veiligheid bij oudere kinderen

Ook hier blijft gelden:

- ✓ regelmatig checken op slijtage/splinters
- ✓ toezicht, vooral bij kleine onderdelen

- ✓ giftige planten/materialen vermijden
- ✓ duidelijke afspraken over **gooien & bouwen op hoogte**

Risico's nemen mag! (Risky Play is oké)

Kinderen leren door te **proberen**, en dat gaat soms gepaard met een (klein) risico.
Dat is niet gevaarlijk — dat is **groeien**.

Wanneer kinderen een toren bouwen die omvalt, materialen laten balanceren of proberen te klimmen, leren ze:

- **hoe ver ze kunnen gaan** → grenzen inschatten
- **dat ze vallen én weer opstaan** → doorzettingsvermogen
- **dat hun lijf kan wat ze niet dachten** → zelfvertrouwen
- **hoe zwaartekracht werkt** → wetenschap in het spel!

Jij bent er als ouder natuurlijk **om veiligheid te bewaken**:
controleren op scherpe randen, toezicht houden en zorgen
dat materialen passen bij de leeftijd van je kind. Kinderen
hebben kleine risico's nodig om groot te worden.

Eenvoudige vuistregel voor ouders

Is het spannend? Laat gaan.
Is het gevaarlijk? Grijp in.

Klein ongemak → hoort erbij
Echt gevaar → daar ben jij voor 🧡

Dit is normaal spelgedrag!

Sommige dingen die kinderen doen lijken rommelig, onhandig of “ondeugend”, maar... het is eigenlijk leren.

<i>Wat je kind doet</i>	<i>Wat je kind aan het leren is</i>
Gooien	zwaartekracht onderzoeken, kracht inschatten
Sorteren	logisch denken & categorieën maken
Stapelen	evenwicht & motorische controle
Dingen in de mond stoppen (baby's/dreumesen)	sensorisch onderzoek: temperatuur, vorm, smaak & textuur ontdekken
Alles in een mand stoppen en weer eruit halen	oorzaak-gevolg, hand-oog coördinatie, overzicht creëren
Rollenspel (o.a. keuken)	sociaal spel, taal en fantasie
Materialen steeds opnieuw testen	probleemoplossend denken: Wat werkt wel? Wat niet?

Seizoens Loose Parts Inspiratie

Lente

Alles groeit en bloeit → frisse kleuren & zachte materialen

- Bloemblaadjes (los)
 - Zaden & knopjes
 - Gras & riet
 - Schelpen (strandseizoen start!)
 - Veren
- 💡 Maak een kleurenregenboog van gevonden materialen!

Zomer

Veel te ontdekken in water én zand

- Water + bakjes/lepel
 - Zand / modder
 - Gladde stenen
 - Droog gras & bloemetjes
 - Takken voor waterbanen
- 💡 Test: wat blijft drijven? Wat zinkt?

Herfst

Het ultieme Loose Parts seizoen

- Kastanjes
 - Eikels
 - Denneappels
 - Loose parts (1)
 - Gekleurde bladeren
 - Boomschors, houtschijven
- 💡 Maak gezichten van herfstmaterialen!

Winter

Minder materialen buiten → extra magie met natuur

- Ijsblokjes (vormpjes in de vriezer)
 - Sneeuw (als het kan)
 - Steentjes uit de kou (warm/koud voelen)
 - Takken met mos
- 💡 Maak ijs-schatten: water + materialen invriezen

Elk seizoen heeft nieuwe schatten

Buiten spelen blijft ontdekken — het hele jaar door!

Checklist: Is mijn Loose Parts aanbod veilig?

Een overzicht dat je kunt afvinken als je kind met loose parts speelt.:

- Groot genoeg → niet door wc-rol
 - Geen splinters of scherpe randen
 - Schoon & stevig
 - Toezicht geregeld
 - Regelmatig controleren op slijtage
-

Open vragen die je je kind kunt stellen tijdens het Loose Parts spel

(Print deze als kaartjes voor jezelf — zo stimuleer je het denken zonder het spel van je kind over te nemen!)

Denk-vragen

- “Wat gebeurt er als...?”
- “Hoe kun je dit hoger maken?”
- “Hoe blijft dit staan?”
- “Wat zou je nog kunnen gebruiken?”

→ Kinderen gaan oplossingen zoeken en experimenteren

Creativiteitsvragen

- “Waar lijkt dit op voor jou?”
- “Hoe zou je het ook kunnen gebruiken?”
- “Wat kun je nog verzinnen met deze dingen?”
- “Welk verhaal past erbij?”

→ Zorgt voor fantasie en originele ideeën

Vergelijk- & sorteervragen

- “Welke passen bij elkaar?”
- “Wat is groter / kleiner / zwaarder / lichter?”
- “Welke hoort waar?”
- “Hoe kun je ze ordenen?”

→ Leert logisch denken & patronen herkennen

Zintuig-vragen

- “Wat hoor je als je schudt?”
- “Hoe voelt dit? Hard of zacht?”
- “Ruikt dit ergens naar?”
- “Warm of koud?”

→ Stimuleert de sensorische ontwikkeling

Samen speel-vragen

- “Wat kunnen we samen maken?”
- “Hoe kunnen we dit delen?”

- “Wat is jouw idee? En dat van mij?”

→ Bevordert taal & samenwerking

Waar vind je Loose Parts materialen?

Thuis

- Keukenkastje → pollepels, maatbekers, metalen bakjes
- Badkamer → sponsjes, lege potjes, washandjes
- Huiskamer → onderzetters, kurken, doosjes

Knutselbak → lintjes, stukjes stof, karton

Buiten / natuur

- Stokken, takjes
- Steentjes & kastanjes
- Bladeren, gras & dennenappels
(→ eerst even schoonmaken & checken op ongedierte!)

Kringloop / rommelmarkt

- Kleine bakjes, mandjes, vergiet, wasmand
- Metalen voorwerpen (zeven, lepels, pannen)
- Blikjes, vormpjes, houten voorwerpen

Speelgoedwinkel / (online) hobbyshop (kost geld)

- Kinetisch zand
- Grote kralen (onder toezicht)
- Sensorische ballen
- Pijpenragers

Afval & hergebruik

- WC-rollen & keukenrollen
- Deksel & doppen
- Eierdozen & lege pakken
- Schoendozen & verpakkingsmateriaal

Tip: Bewaar alles in mandjes of dozen per materiaalsoort → zo blijft het overzichtelijk en aantrekkelijk voor je kind!

Bonus-tip: Wat kun jij zeggen?

"Ik zie dat je het probeert."

"Je blijft doorzetten!"

"Vertel eens hoe je dat hebt gedaan!"

→ Complimenten voor het **proces**, niet op het resultaat

Jouw rol: Meedoen mag... volgen is ook goed

Bij Loose Parts-spel hoeft een kind niet gestuurd te worden.

Het mooiste ontstaat vaak als jij even niets doet 😊

Jouw rol is vooral:

- aanbieden van het materiaal (veilig en aantrekkelijk)
- observeren
- aanmoedigen, zonder te bepalen wat er moet gebeuren

Je mag zeker meespelen, maar rustig volgen is minstens zo waardevol.

Vooraf bij baby's en dreumesen geldt:

"Meespelen mag, maar er gewoon bij zitten en je kind laten ontdekken is ook goed."

Disclaimer

De informatie in deze startersset is bedoeld ter inspiratie en algemene ondersteuning bij spel en opvoeding. Het vervangt geen individueel advies of behandeling. Ouders en begeleiders zijn altijd zelf verantwoordelijk voor het adequaat en veilig begeleiden van het spel en het gebruik van materialen. Aan deze inhoud kunnen geen rechten worden ontleend. Deze startersset is auteursrechtelijk beschermd. Niets uit deze uitgave mag worden veeleenvoudigd, gedeeld of op welke manier dan ook openbaar gemaakt worden zonder schriftelijke toestemming van de auteur.